

Rige pensionister nyder også godt af folkepensionen

Folkepensionen er for alle. Selv blandt de allerrigeste pensionister spiller folkepensionen en betydelig rolle, når det samlede billede gøres op. Almindeligvis ses folkepensionen og ATP som pensioner, der især vedrører dem, der ikke har andre indtægter. Sådan er virkeligheden ikke. Det viser en ny analyse fra ATP.

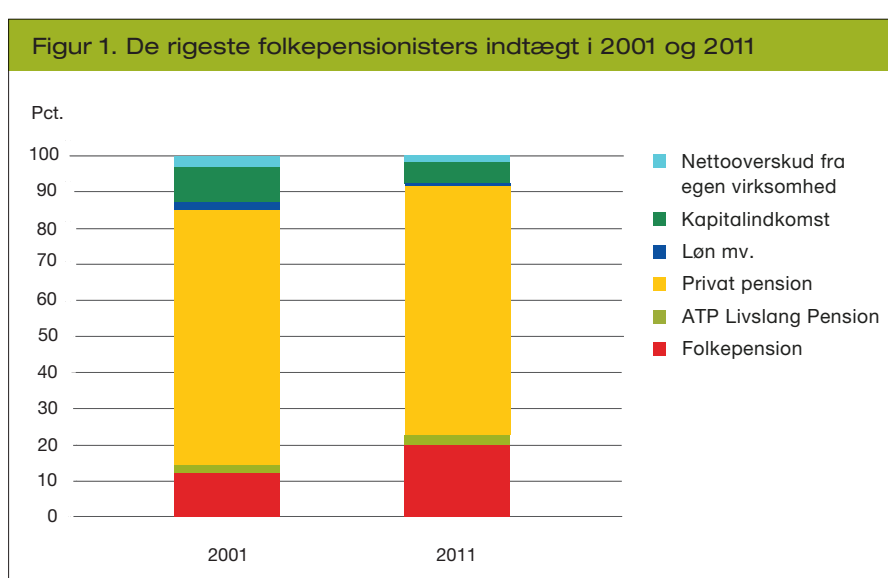
Analysen tager udgangspunkt i de ca. 280.000 pensionister, som i 2001 modtog folkepension, og som fortsat var i live i 2011. Fokus er på de 3 pct. – ca. 8.000 personer – som modtog de højeste private pensionsudbetalinger i 2001.

Analysen viser, at selv for denne velhavende gruppe pensionister udgjorde folkepensionen en væsentlig del af indkomsten.

Og jo længere tid disse pensionister har været på pension, jo mere fylder folkepensionen i den samlede indtægt, fordi øvrige indtægter svinder ind.

Folkepensionens andel af den samlede indtægt er steget fra at udgøre 12 pct. i 2001 til at udgøre 20 pct. i 2011 for gruppen af de rigeste pensionister.

Det er sket samtidig med, at gruppen har oplevet en ret betydelig generel ind-

De rigeste folkepensionister nyder også godt af folkepensionen. For de 3 pct. rigeste af den gruppe, der gik på pension i 2001, og som fortsat var i live i 2011, udgjorde folkepensionen i gennemsnit 63.000 kr. Det svarer til 12 pct. af den gennemsnitlige årlige indtægt. Ti år senere udgjorde folkepensionen 20 pct. af den samlede indtægt for denne gruppe af pensionister.

Kilde: ATP og Danmarks Statistik 2013.

tægtsnedgang. Gennemsnitsindtægten er på blot 10 år faldet med hele 138.000 kr. Langt hovedparten af dette fald kommer fra de private pensionsudbetalinger, som er faldet med 106.000 kr. Folkepensionen er i samme periode steget en lille smule. Når de øvrige indtægter samtidig er faldet, betyder det samlet set, at folkepensionen kommer til at udgøre

en større andel af den samlede indtægt i 2011.

Ifølge Ole Beier Sørensen, analysechef i ATP, er der flere forklaringer på denne udvikling:

»For det første er folkepensionens grundbeløb uafhængig af den enkeltes ►

- øvrige pensionsindtægter. Når de indtægter falder, ja så vil folkepensionen helt automatisk fylde mere.

For det andet modregnes skattepligtige indtægter i folkepensionens tillæg. I takt med, at de folkepensionister, der indgår i undersøgelsen, har oplevet et fald i deres øvrige indtægt, vil en del af dem modtage et større pensionstillæg,« siger han.

Den tredje forklaring er, at en del er blevet enlige i løbet af perioden, og det kan udløse et større pensionstillæg, fordi tillægget er større for enlige end for gifte/samlevende.

Den fjerde forklaring på, at folkepensionen spiller en stadigt stigende rolle for pensionisterne, skal – ifølge Ole Beier Sørensen – findes i det faktum, at folkepensionens størrelse reguleres med lønudviklingen i samfundet: »Mens folkepensionen har fulgt lønningerne, er langt de fleste private indtægter sakket bagud,« siger han og tilføjer: »Analysen tegner et klart billede. Folkepensionen har væsentlig betydning – også for de rigeste pensionister – og de oplever det samme som de fleste andre: folkepensionens betydning stiger med alderen.«

Tabel 2. Den gennemsnitlige årsindtægt før skat i 2001 og 2011

Gennemsnitlig årsindtægt, før skat i 2011-priser	kr. i 2001	kr. i 2011
Privat pension	364.300	258.400
Løn mv.	10.400	2.200
Nettooverskud fra egen virksomhed	16.100	8.600
Kapitalindkomst	46.700	21.900
ATP	11.800	10.400
Folkepension	63.300	73.200
Samlet indtægt	512.600	374.700

Kilde: ATP og Danmarks Statistik 2013.

»Analysen kigger på en 10-årig periode. Det gennemsnitlige pensionistliv er imidlertid betydeligt længere, og for nogen kan det vare 35 år eller mere. Hvis man ser på det samlede pensionsliv, vil den bevægelse mod større vægt på folkepension og ATP, der er beskrevet i analysen, derfor være betydeligt større. Det understreger yderligere den særlige og helt centrale rolle, folkepensionen og ATP har i det samlede billede – også for de allerrigeste.«

Analysen viser desuden, at flere af de velhavende pensionister modtager pensionstillæg, efterhånden som de bliver ældre. Mens 8 pct. af de rigeste pensionister

modtog pensionstillæg i 2001, så var andelen steget til 40 pct. ti år senere.

Øget diskussion om offentlige pensioner

Spørgsmålet er, om de rigeste folkepensionister også i fremtiden vil kunne nyde godt af folkepensionen.

Torben M. Andersen, der er professor i økonomi på Aarhus Universitet, tror det ikke. Han peger på, at kombinationen af et stigende pres på de offentlige finanser og det faktum, at selv de mest velhavende pensionister har adgang til hjælp fra det offentlige, vil føre til, at folkepensionen bliver indrettet anderledes i fremtiden: »Jeg tror, at der vil komme øget diskussion om at målrette de offentlige pensioner mod pensionisterne med de laveste indkomster,« siger han og peger på skatteaftalen fra 2012 som eksempel på, at der fra politisk side tages skridt i den retning.

Skatteaftalen indebar, at værdien af ældrechecken og pensions-tillægget blev forhøjet, mens den årlige opregulering af grundbeløbet blev sænket. Det vil – alt andet lige – betyde, at de mest velhavende folkepensionister, der ikke har adgang til ældrecheck og pensionstillæg, vil opleve, at folkepensionens samlede værdi bliver mindre.

Folkepensionens tre dele

Folkepensionen består af tre dele – et grundbeløb, et pensionstillæg og en supplerende pensionsydelse.

Grundbeløbet har stort set alle pensionister ret til. Grundbeløbets størrelse reduceres dog, hvis man har en tilstrækkelig høj erhvervsindkomst. Grundbeløbet bliver altså ikke påvirket af indtægter fra renter, private pensionsordninger eller lignende.

Pensionstillæggets størrelse afhænger – i modsætning til grundbeløbet – af både pensionistens og dennes ægtefælles eller samlevers samlede indtægt. Det vil sige, at også renter, private pensionsordninger mv. indgår i modregningen.

Den supplerende pensionsydelse – også kaldet ældrechecken – som alle udbetales til pensionister med lav likvid formue og lav indtægt ud over folkepensionen.

→ Sådan er der regnet

Godt 300.000 folkepensionister var gået på pension ultimo 2000 og var fortsat i live 11 år senere ved udgangen af 2011. Ca. 80.000 pensionister modtog skattepligtige private pensionsydelser i 2001, og modtog ikke samtidig tjenestemandspension. Analysen ser på de 10 pct. i den gruppe, som modtog de højeste private pensionsudbetalinger i 2011.

Der ses bort fra tjenestemandspension, fordi tjenestemandspensioner ikke er funderede, og fordi indekseringen af pensionerne følger særlige fastsatte regler. Analysen ser desuden bort fra personer med meget små, henholdsvis meget store, skattepligtige private pensionsudbetalinger (1. og 99. centil er udeladt).

Pensionister, der var gået på pension primo 2001, og som fortsat var i live ultimo 2011

Folkepensionister pr. primo 2001 som var i live 2011	284.200
Pensionister som modtager tjenestemandspension	-37.800
Pensionister som ikke modtog privat pension	-165.100
Folkepensionister med små hhv. meget store private pensionsindtægter	-1.600
<hr/>	
Antal pensionister	79.700
<hr/>	
Heraf tages de 10 pct. med de højeste private pensionsindtægter	7.970

Gruppen på 7.970 pensionister udgør knap 3 pct. af de pensionister, som var gået på pension i 2001, og som stadig var i live i 2011. De udgør i hovedsagen de 3 pct. rigeste pensionister.

Private pensioner er her defineret som skattepligtige udbetalinger af ratepension eller livsvarig pension fra arbejdsmarkedsordninger eller individuelle private pensionsopsparinger. Kapitalpensionsudbetalinger er ikke medtaget, fordi disse i sagens natur ikke er varige.

Datagrundlaget er registerdata fra Danmarks Statistik bearbejdet via ATP's databaser på Danmarks Statistiks forskermaskine.